

eLearning module

Automatizuota eksporto sistema (AES). 1 etapas

Mokymo kurso dalijamoji medžiaga

Šis e. mokymosi modulis padės jums pereiti prie **automatizuotos eksporto sistemos (AES) 1 etapo**, kuriuo siekiama **automatizuoti eksporto ir išvežimo formalumus**, susijusius su **eksportuojamomis** Sąjungos prekėmis ir **reeksportuojamomis** ne Sąjungos prekėmis, apimančias bendrąsias, nacionalines ir išorės sritis. Daugiausia dėmesio bus skiriama sistemos naudai ir poveikiui susijusioms procedūroms.

Šis kursas skirtas **ekonominės veiklos vykdytojams**, užsiimantiems eksportu ir reeksportu, ir **muitinės pareigūnams**, naudojantiems AES **eksporto** ir **išvežimo** formalumams atlikti.

Tai greita ir patogi aktualiausias kurso informacijos santrauka.

1 Įvadas

1.1 Mokymosi tikslai

Mokymosi kurso pabaigoje jūs gebėsite:

- aprašyti **įvairius scenarijus**, pagal kuriuos prekės išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos;
- paaiškinti **AES funkcijas**;
- taikyti **eksporto ir išvežimo formalumus** AES;
- paaiškinti **ypatingus eksporto proceso atvejus**;
- skatinti AES **pranašumus**.

1.2 Ar žinojote?

Automatizuota eksporto sistema (AES), 1 etapas, elektroniniu būdu tvarko muitinės pareigūnų ir ekonominės veiklos vykdytojų atliekamus eksporto ir išvežimo formalumus, kai prekės išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos, naudojant eksporto arba reeksporto deklaraciją, išvežimo bendrąją deklaraciją arba reeksporto pranešimą.

2 Teisinis pagrindas

2.1 Prekės, išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos

Tai yra pagrindiniai būdai, kuriais prekės gali būti išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos.

Eksportas

Eksportas – tai dviejų etapų procedūra, kai **Sąjungos prekės** išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos. Ekonominės veiklos vykdytojai deklaruoja prekes eksportui, pateikdami **muitinei eksporto deklaraciją (IES15)**. Eksporto procedūra apima visus eksporto ir išvežimo **formalumus**, įskaitant taikomus draudimus ir apribojimus.

SMK, 271, 274 str., DA, 245 str., B priedas, JA

Eksportas, po kurio taikoma tranzito procedūra

Kai **po prekių eksporto** taikoma **tranzito procedūra** (vidinio arba išorinio), AES sistema sąveikauja su **NCTS**. Eksportas, po kurio taikoma tranzito procedūra, pradedamas, kai tranzito deklaracijos duomenų grupėje „**Ankstesnis dokumentas**“ nurodomas bent vienas eksporto MRN.

SMK, 159 str. 3 dalis, DA, 189 str. 4 dalis, JA, 329 str. 5, 6, 7a dalys

Reeksportas

Reeksportas – tai dviejų etapų procedūra, kai ne Sąjungos prekės **už Sąjungos muitų teritorijos ribų**, kurios buvo įvežtos į Sąjungos muitų teritoriją, vėl yra išvežamos iš šios teritorijos **tu pačiu muitiniu statusu**.

Muitinės procedūros įforminimo nuostatos prekėms **taikomos ir** reeksporto deklaracijai. Tačiau:

- ✓ tai taikoma ne Sąjungos prekėms;
- ✓ tai nėra muitinės procedūra, bet visada yra kitos muitinės procedūros (specialiosios procedūros) dalis.

SMK, 158–195, 270 str.

Reeksportas iš laisvosios zonos ar laikinojo saugojimo vietos

Reeksportuojant ne Sąjungos prekes, kurioms taikomas **laikinis saugojimas** arba kurios buvo **laisvojoje zonoje**, būtina pateikti **išvežimo bendrąją deklaraciją EXS (IE615)**.

Esant tam tikroms sąlygoms, kai atsisakoma prievolės pateikti išvežimo bendrąją deklaraciją, gali būti naudojamas **reeksporto pranešimas REN (IE570)**.

SMK, 271, 274 str., DA, 245 str., B priedas, JA

2.2 Išankstinės išvykimo deklaracijos pateikimas

Išankstinė išvykimo deklaracija

Kai prekės turi būti išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos, prieš išvežant prekes iš Sąjungos muitų teritorijos per tam tikrą laikotarpį kompetentingai muitinės įstaigai turi būti pateikta **išankstinė išvykimo deklaracija**.

Išankstinė išvykimo deklaracija pateikiama taikant šias formas:

- a) muitinės deklaracija;
- b) reeksporto deklaracija;
- c) išvežimo bendroji deklaracija.

Išankstinėje išvykimo deklaracijoje pateikiama **informacija**, reikalinga rizikos analizei saugumo ir saugos tikslais.

SMK, 263, 270, 271 str.

Muitinės deklaracija

Kai **Sąjungos prekės** turi būti **išvežtos** iš Sąjungos muitų teritorijos ir joms įforminama **eksporto procedūra**, eksporto muitinės įstaigoje pateikiama **eksporto deklaracija**, kurioje yra informacija, reikalinga prekėms įforminti pagal eksporto procedūrą.

SMK, 162–269 str., DA, B priedas, JA

Reeksporto deklaracija

Kai **ne Sąjungos prekės** turi būti išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos, kompetentingai muitinės įstaigai pateikiama **reeksporto deklaracija**.

SMK, 270 str., DA, B priedas, JA

Išvežimo bendroji deklaracija (EXS)

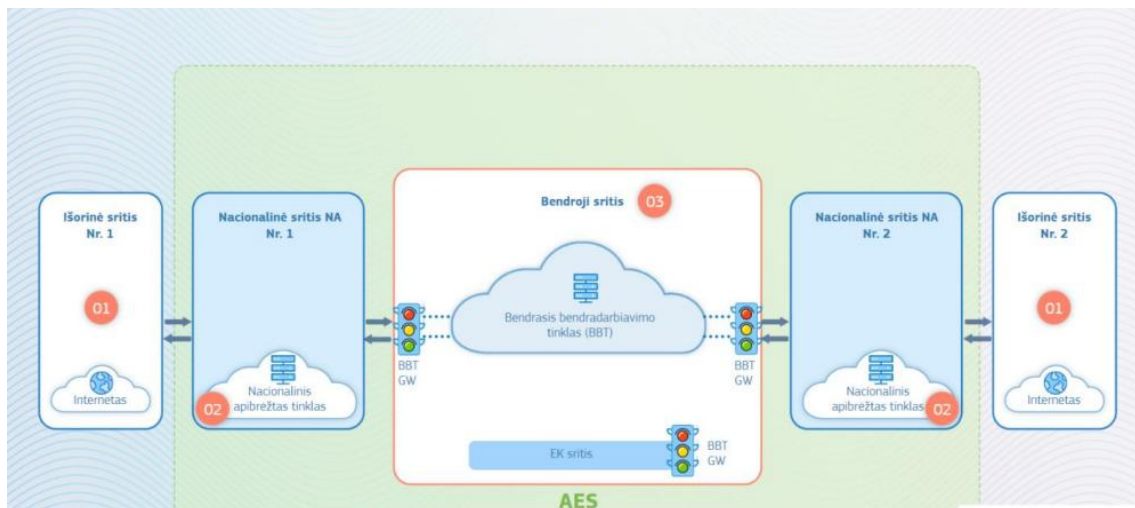
Jeigu prekės turi būti išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos, o muitinės deklaracija arba reeksporto deklaracija nepateikiama kaip išankstinė išvykimo deklaracija, išvežimo muitinės įstaigai turi būti pateikta **išvežimo bendroji deklaracija**.

SMK, 271 str.

3 Sistema

3.1 AES 1 etapo taikymo sritis

Automatizuotos eksporto sistemos 1 etapo sistema apima toliau nurodytas muitinės procedūras ir procesus.

Eksporto procesas. Eksporto ir reeksporto deklaracijos

- ✓ Standartinės / supaprastintos muitinės deklaracijos
- ✓ Centralizuotas muitinis įforminimas eksportuojant prekes
- ✓ Akcizais apmokestinamų prekių eksportas pagal akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą
- ✓ Eksportas, po kurio taikoma tranzito procedūra
- ✓ Muitinės deklaracijos pateikimas prieš pateikiant prekes (išankstinė muitinės deklaracija)
- ✓ Muitinės deklaracijos pakeitimas
- ✓ Muitinės deklaracijos pripažinimas negaliojančia
- ✓ Kiti procesai:
 - Išvežimo specifiniai scenarijai
 - Nukrypimai nuo maršruto
 - Tyrimo procedūra
 - Judėjimo informacijos užklausa

Išvežimo bendroji deklaracija (EXS) – reeksporto pranešimas (REN)

- ✓ Išvežimo bendroji deklaracija (EXS)
- ✓ Reeksporto pranešimas (REN)
- ✓ EXS / REN pakeitimas ir pripažinimas negaliojančiu
- ✓ Kiti procesai:
 - Išvežimo specifiniai scenarijai
 - EXS nukrypimai nuo maršruto

Už taikymo srities ribų

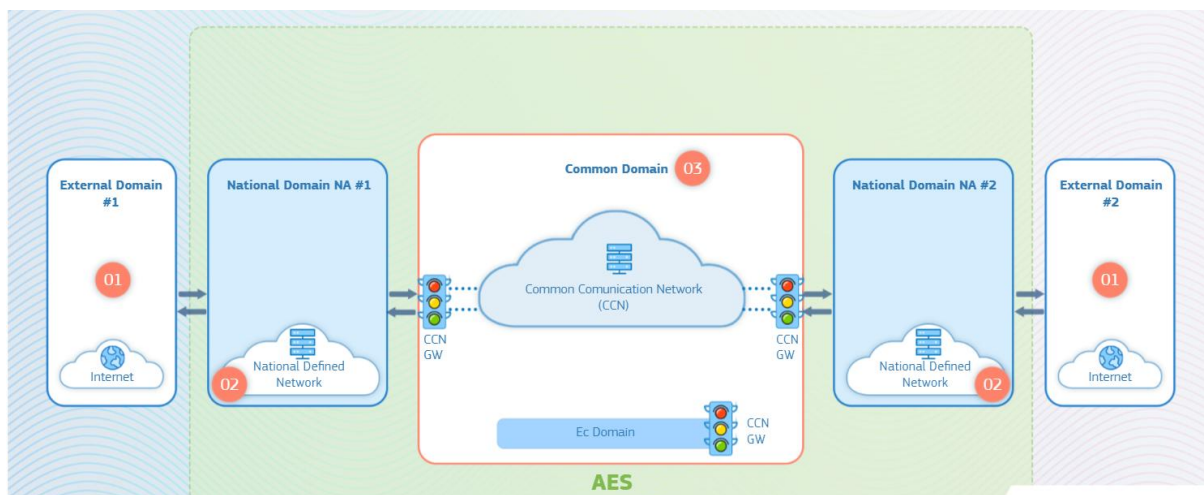
Šie procesai nepatenka į AES sistemos 1 etapą:

- ✓ Įtraukimas į deklaranto tvarkomus apskaitos registrus (ĮDTAR)
- ✓ Teisė būti išklausytam
- ✓ Padalyta siunta / padalytas išvežimas
- ✓ Eksporto deklaracijos pakeitimas po išleidimo eksportui
- ✓ Muitinės deklaracijos pateikimas atgaline data

Valstybės narės gali plėtoti šiuos procesus nacionaliniu lygiu pagal savo poreikius.

3.2 Architektūra ir komunikacija

Sąjungos muitinės kodekse pristatomas eksporto procesų rinkinys, kurį galima įgyvendinti naudojant naują sistemą ir (arba) išplečiant esamas nacionalines deklaracijų tvarkymo sistemas. Kiekviena nacionalinė administracija turi apibrėžti savo architektūrą tiek, kiek nacionalinė AES programa atitinka bendrąsias AES 1 etapo sistemos specifikacijas.

Išorinė sritis

Tinklas ir informacijos mainai tarp nacionalinės administracijos ir ekonominės veiklos vykdytojų.

Nacionalinė sritis

Nacionalinės administracijos naudoja savo **nacionalinį tinklą** savo muitinės įstaigų ryšiu su kitomis **nacionalinėmis sistemomis**, pvz., NCTS ir EMCS, palaikyti. Toks tinklas įvairiose šalyse gali skirtis.

Bendroji sritis

Bendroji sritis yra **uždara saugi tinklo platforma** ir turi atitinkamą infrastruktūrą, kuri užtikrina informacijos mainus tarp nacionalinių administracijų ir tarp nacionalinių administracijų bei Komisijos. Bendrąją sritį sudaro **bendrasis bendradarbiavimo tinklas (BBT2)** ir kitos **centrinės tarnybos** (pvz., CS / MIS) bei pagrindinė infrastruktūra.

3.3 Pranašumai

Tai yra automatizuotos eksporto sistemos **pranašumai**:

- užtikrina **visišką eksporto ir išvežimo formalumų automatizavimą** (įskaitant reeksportą);
- palaiko **naujus automatinius procesus** ir įveda papildomus muitinės įstaigų vaidmenis;
- didina eksporto ir išvežimo formalumų (įskaitant reeksportą) **efektyvumą** ir **efektingumą**;
- atnaujina esamas ir prideda naujų **funkcijų**, siekiant padėti ekonominės veiklos vykdytojams bei pagerinti procesų automatizavimą, kaip numatyta SMK teisės aktuose;
- suderina informacijos mainus su SMK, DA ir JA duomenų reikalavimais bei **ES muitinės duomenų modeliu**;
- **turi sąsają** su kitomis susijusiomis IT sistemomis.

4 Eksporto ir reeksporto muitinės deklaracijos

4.1 Eksportas naudojant standartinę muitinės deklaraciją

Kai **Sjungos prekės** turi būti **išvežtos** iš Sąjungos muitų teritorijos ir joms įforminama **eksporto procedūra**, eksporto muitinės įstaigai per **automatizuotą eksporto sistemą (AES)** pateikiama **eksporto deklaracija**. Šioje eksporto deklaracijoje pateikiama informacija, reikalinga prekėms įforminti pagal eksporto procedūrą.

Sistema taip pat naudojama **reeksporto deklaracijoms**, kuriomis siekiama išvežti ne Sąjungos prekes iš Sąjungos muitų teritorijos, pateikti, pvz., specialioms procedūroms, tokioms kaip laikinasis saugojimas arba laikinojo įvežimo perdirtbi procedūra, atlikti.

SMK, 162, 269, 270 str., DA, B priedas, JA

Lisabonoje, Portugalijoje, įsisteigęs ekonominės veiklos vykdytojas Sąjungos prekes eksportuoja į Egiptą, naudodamas standartinę muitinės deklaraciją. Iš Sąjungos muitų teritorijos prekės bus išvežamos iš Kartachenos muitinės įstaigos Ispanijoje. Eksporto procedūros formalumams atlikti ekonominės veiklos vykdytojas naudoja AES.

Eksporto pagrindinio srauto proceso pristatymas naudojant standartinę muitinės deklaraciją.

1 veiksmas: eksporto deklaracijos pateikimas

Deklarantas (arba jo atstovas) Lisabonos, kurioje yra įsisteigęs, eksporto muitinės įstaigoje AES pateikia pranešimą „**Eksporto deklaracija**“ (IE515) ir tuo pat metu **pristato prekes** toje įstaigoje.

2 veiksmas: muitinės deklaracijos patikrinimas

AES atlieka **automatinius tikrinimus** ir patvirtinimus, siekdama užtikrinti, kad muitinės deklaracija **atitinka** prekių teikimo pagal eksporto procedūrą sąlygas.

AES Lisabonos eksporto muitinės įstaigoje:

- a) **patvirtina** muitinės deklaraciją;
- b) patikrina ir patvirtina, kad yra visi **reikalingi leidimai** ir jie galioja;
- c) patikrina, ar eksporto deklaracija **nepateikta iki prekių pateikimo** muitinei.

Jei deklaranto pateikta eksporto deklaracija pripažįstama galiojančia ir prekės pateikiamos Lisabonos eksporto muitinės įstaigai kartu su eksporto deklaracija, muitinės pareigūnas **priima** muitinės deklaraciją.

3 veiksmas: muitinės deklaracijos priėmimas

Lisabonos eksporto muitinės įstaigoje AES deklaracijai priskiria **pagrindinį registracijos numerį (MRN)** ir apie tai praneša deklarantui pranešimu „**Eksporto MRN paskirtas**“ (IE528). Eksporto deklaracija **priimta**.

4 veiksmas: rizikos analizė eksporto muitinės įstaigoje

AES Lisabonos eksporto muitinės įstaigoje užtikrina, kad **rizikos analizė** būtų inicijuota priėmus eksporto deklaraciją. Ji turi sąsają su Portugalijos **rizikos analizės sistema** ir prašo rizikos analizės.

5 veiksmas: siuntos kontrolė

Atsižvelgdama į rizikos analizės rezultatus, Lisabonos eksporto muitinės įstaiga nusprendžia, ar **atlikti prekių kontrolę**, ar ne.

Jei muitinės pareigūnas nusprendžia atlikti **prekių judėjimo kontrolę**, deklarantui bus pranešta pranešimu „**Pranešimas apie sprendimą dėl eksporto patikros**“ (IE560). Muitinės pareigūnas atliks judėjimo kontrolę ir užregistruos kontrolės rezultatus AES.

6 veiksmas: siuntos išleidimas eksportui

Jei **nusprendžiama neatlikti kontrolės** arba jei kontrolės rezultatai yra patenkinami, siunta **išleidžiama eksportui**. Todėl siunta **išvežama** iš Lisabonos eksporto muitinės įstaigos ir gabenama į deklaruojamą Kartachenos išvežimo muitinės įstaigą.

7 veiksmas: eksporto muitinės įstaiga siunčia AER į išvežimo muitinės įstaigą

AES Lisabonos eksporto muitinės įstaigoje siunčia pranešimą apie **numatomo eksporto įrašą (AER)** (IE501) Kartachenos išvežimo muitinės įstaigai ir praneša deklarantui apie **išleidimą eksportui** pranešimu „**Išleidimas eksportui**“ (IE529). Šiuo metu AES paleidžia **laikmatį, skirtą išvežimo rezultatams** gauti, ir **laikmatį, skirtą prekių išvežimui patvirtinti**.

8 veiksmas: išvežimo muitinės įstaiga patvirtina AER – rizikos analizę

Gavus numatomo eksporto įrašo AER (IE501) pranešimą, Kartachenos išvežimo muitinės įstaigos AES **patvirtina** gautą pranešimą ir prašo **nacionalinės rizikos analizės** sistemos pateikti atsiliepimą. Remdamasis rizikos analizės rezultatais, muitinės pareigūnas gali nuspręsti dėl būtinybės atlikti prekių kontrolę, prekėms atvykus išvežimui.

9 veiksmas: pranešimas apie atvykimą

Siuntai **atvykus** į Kartachenos išvežimo muitinės įstaigą, **ekonominės veiklos vykdytojas išvežant prekes** siunčia pranešimą „**Atvykimas išvežant prekes**“ (IE507) Kartachenos išvežimo muitinės įstaigai ir prašo leisti prekes **skubiai išvežti** iš Europos Sąjungos muitų teritorijos. Ekonominės veiklos vykdytojas išvežant prekes turi galimybę naudoti pranešimą „Atvykimas išvežant prekes“ (IE507), kad praneštų išvežimo muitinės įstaigai apie **neatitikimus** bei suteiktų papildomos **informacijos** apie siuntą, pvz., prekių matmenis, pakuotę, transportavimo įrangą, transportavimo dokumentą ir UCR atvykus, kad tai įvertintų išvežimo muitinės įstaiga.

10 veiksmas: išvežimo muitinės įstaiga patvirtina pranešimą apie atvykimą

AES Kartachenos išvežimo muitinės įstaigoje patikrina, ar pranešimas apie atvykimą **galioja** ir ar **yra** AER.

11 veiksmas: prekių išvežimas

Kartachenos išvežimo muitinės pareigūnas nusprendžia **neatlikti** jokios prekių kontrolės ir **leisti** prekes išvežti. AES patikrina, ar ekonominės veiklos vykdytojas išvežant prekes prašė **skubiai išvežti** prekes, todėl jam siunčiamas pranešimas „**Išleidimas išvežimui**“ (IE525). Prekės išleidžiamos skubiam išgabenimui.

12 veiksmas: pranešimas apie išvežimą

Kai siunta **išvežama** iš Europos Sąjungos muitų teritorijos, ekonominės veiklos vykdytojas išvežant prekes AES užregistruoja Kartachenos išvežimo muitinės įstaigoje „**Pranešimą apie išvežimą**“ (IE590), **pranešdamas**, kad prekės **išvežtos**. Tada Kartachenos išvežimo muitinės įstaiga siunčia Lisabonos eksporto muitinės įstaigai pranešimą „**Išvežimo rezultatai**“ (IE518), **patvirtinantį siuntos išvežimą**, įskaitant išvežimo kontrolės rezultatus.

13 veiksmas: AES laikmačių sustabdymas

Šiuo metu **baigiasi** išvežimo rezultatų gavimo **terminas** eksporto muitinės įstaigoje Lisabonoje. AES patikrina, ar Lisabonos eksporto muitinės įstaigoje išvežimo kontrolės rezultatai yra **patenkinami** ir prekės eksportuojamos. Taip pat **sustabdomas terminas** prekių išvežimui patvirtinti.

14 veiksmas: eksporto pranešimas

Lisabonos eksporto muitinės įstaiga **praneša** deklarantui pranešimu „Pranešimas apie eksportą“ (IE599), kad siunta buvo **eksportuota** iš Sąjungos muitų teritorijos, pateikdama visą eksporto informaciją.

4.2 Eksportas naudojant supaprastintą muitinės deklaraciją

Deklarantas, jei jam suteiktas leidimas, gali pateikti **supaprastintą muitinės deklaraciją**, nenurodydamas tam tikros informacijos, būtinos taikant nuostatas, reglamentuojančias eksporto procedūrą. Tokiu atveju deklarantas per nustatytą terminą turi pateikti **papildomą muitinės deklaraciją**.

Papildoma deklaracija, kurioje pateikiami trūkstami duomenys arba visas duomenų rinkinys (atsižvelgiant į valstybių narių nacionalinį sprendimą), turi būti pateikta toje vietoje, kur buvo pateikta supaprastinta deklaracija, t. y. eksporto muitinės įstaigoje (arba prižiūrinčioje muitinės įstaigoje CCE atveju). Kartu supaprastintoje ir papildomoje deklaracijoje turi būti visi eksporto procedūrai reikalingi duomenys.

AES papildoma deklaracija gali būti pateikta, kai eksporto judėjimo būsena yra viena iš šių:

- prekės, išleidžiamos eksportui;
- nukrypimas nuo maršruto priimtas;
- pagal išvežimo patvirtinimo užklausą;
- eksportuotos.

SMK, 166, 167 str., DA, B priedas, JA

4.3 Eksporto muitinės deklaracijos pakeitimas

Muitinei priėmus muitinės deklaraciją, deklarantui, pateikus prašymą, leidžiama keisti vieną ar daugiau deklaracijos duomenų punktų.

Dėl pakeitimo muitinės deklaracija netampa taikoma kitoms prekėms, nei toms, kurios į ją buvo įtrauktos pradžioje. Neleidžiama keisti šių AES muitinės deklaracijų duomenų:

- eksportuotojas;
- atstovas;
- deklarantas;
- eksporto muitinės įstaiga;
- išvežimo muitinės įstaiga (deklaruoti);
- prekių pateikimo muitinės įstaiga (PPĮ) centralizuoto įforminimo atveju;
- MRN;
- LRN;
- deklaracijos tipas;
- papildomos deklaracijos tipas;
- sauga;

sąlygos.

Muitinės deklaracijos taisyms neleidžiamas šiais atvejais:

- a)Muitinė deklarantui pranešė, kad ketina tikrinti prekes.
- b)Muitinė nustatė, kad tam tikra informacija muitinės deklaracijoje yra neteisinga.
- c)Muitinės įstaiga išleido prekes.

Po prekių išleidimo

Muitinės deklaraciją galima keisti po prekių išleidimo **nacionaliniu lygiu**, deklaranto prašymu ir per trejus metus nuo muitinės deklaracijos priėmimo dienos. Tai leidžia deklarantui vykdyti savo įsipareigojimus, susijusius su atitinkamos muitinės procedūros įforminimu prekėms.

SMK, 173 str.

4.4 Eksporto muitinės deklaracijos pripažinimas negaliojančia

Priėmus eksporto deklaraciją, gali būti atveju, kai deklarantas gali prašyti šią eksporto deklaraciją pripažinti negaliojančia. Eksporto muitinės įstaiga tvarko visus deklaracijų pripažinimus negaliojančiomis, kuriuos inicijuoja:

- deklarantas;
- muitinės pareigūnas eksporto muitinės įstaigoje.

Eksporto deklaracijos pripažinimą negaliojančia gali inicijuoti:

- deklarantas prieš išleidžiant prekes eksportui;
- muitinės pareigūnas eksporto muitinės įstaigoje;
- deklarantas išleidus prekes eksportui.

SMK, 174 str., DA, 148, 248 str.

4.5 Eksportas naudojant išankstinę muitinės deklaraciją

Deklarantas gali pateikti muitinės deklaraciją **prieš** numatomą prekių pateikimą muitinės įstaigoms, t. y. **išankstinę** muitinės deklaraciją.

Išankstinėje muitinės deklaracijoje gali būti arba nebūti informacijos apie prekių **buvimo vietą** ir (arba) išvykimo **transporto priemone** ar **transporto įrangą**; deklarantas gali nežinoti šių duomenų išankstinės muitinės deklaracijos pateikimo metu.

Kol nepriimta (MRN priskyrimas), išankstinė muitinės deklaracija **neturi teisinės galios**.

Tokiais atvejais prekės turi būti pateiktos per **30 dienų** nuo išankstinės muitinės deklaracijos pateikimo. Jei šis terminas **viršijamas** nepateikus prekių, tuomet laikoma, kad muitinės deklaracija **nepateikta**.

SMK, 171 str., JA, 227 str., DA, 24 str. 3 dalis

4.6 Centralizuotas muitinis įforminimas eksportuojant prekes

Centralizuotas muitinis įforminimas eksportuojant prekes – tai SMK įdiegtas supaprastinimas, leidžiantis ekonominės veiklos vykdytojams, turintiems AEO būseną, **pateikti eksporto deklaraciją** muitinės įstaigoje, atsakingoje už vietą, kurioje jie yra **įsisteigę** (prižiūrinčioji muitinės įstaiga – PMI), kai prekės **pateikiamos** muitinei kitoje muitinės įstaigoje, esančioje kitoje valstybėje narėje (prekių pateikimo įstaiga – PPI).

Centralizuotas įforminimas galimas, kai pateikiama **standartinė, supaprastinta** arba **išankstinė** muitinės deklaracija.

SMK, 179 str., DA, 149 str., JA, 229–232 str.

4.7 Akcizais apmokestinamų prekių eksportas pagal akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą

Akcizais apmokestinamų prekių judėjimas, inicijuotas **akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistemos (EMCS)**, gali baigtis eksportu, t. y. akcizais apmokestinamos prekės gali būti gabenamos pagal akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą į vietą, iš kurios akcizais apmokestinamos prekės turi būti eksportuojamos iš Sąjungos muitų teritorijos.

Akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema (EMCS) yra kompiuterizuota sistema, skirta **akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas**, gabenimui ES stebėti. Joje tikruoju laiku registruojamas **alkoholio, tabako** ir **energinųjų** produktų, už kuriuos turi būti sumokėti akcizai, gabenimas.

Pagal EMCS kiekvienas akcizais apmokestinamų prekių gabenimo etapas dokumentuojamas elektroniniame akcizais apmokestinamų prekių gabenimo **dokumente (e-AD)**.

Išsiuntimo valstybės narės administracijos (MSA) (kai prekės deklaruojamos EMCS) ir eksporto muitinės įstaigos bendravimas palengvinamas **patikslinus** pranešimus tarp **AES** ir **EMCS**, kad būtų užtikrintas geresnis koordinavimas.

AES ir EMCS sąsaja apima tik tuos scenarijus, kurie susiję su akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo atidėjimo režimas, eksportu, kai eksporto muitinės įstaiga ir eksporto MSA yra **toje pačioje** šalyje.

SMK, 3 str. a dalis, 47, 280 str., Tarybos direktyvos (ES) 2020/262 21, 25 str.

4.8 Eksportas, po kurio taikoma tranzito procedūra

Tais atvejais, kai po prekių **eksporto** taikoma **tranzito** procedūra, AES sistema sąveikauja su **naująja kompiuterizuota tranzito sistema (NCTS)**.

Išorinis tranzitas (T1)

Išorinis tranzitas (T1) paprastai taikomas **ne Sąjungos prekėms**.

Išorinio tranzito procedūra daugiausia leidžia Sąjungos muitų teritorijoje pervežti ne Sąjungos prekes iš vienos vietos į kitą **nemokant** muitų ir kitų mokesčių.

Kai Sąjungos prekės eksportuojamos taikant akcizų mokėjimo atidėjimo režimą ir gali būti taikoma tranzito procedūra, išorinis tranzitas naudojamas siekiant tinkamai apsaugoti skolą muitinei (per tranzito garantiją).

Kai prekės išleidžiamos eksportui ir taikoma išorinio tranzito procedūra, **išvežimo muitinės įstaiga** turi būti tranzito operacijos **išvykimo muitinės įstaiga**.

Vidinis tranzitas (T2)

Vidinis tranzitas (T2) taikomas **Sąjungos prekėms**.

Vidinio tranzito procedūra leidžia prekes laikinai išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos ir vėl jas įvežti, **išlaikant** jų kaip Sąjungos prekių statusą.

Kai prekės išleidžiamos eksportui ir taikoma vidinio tranzito procedūra, **išvežimo muitinės įstaiga** turi būti **išvykimo muitinės įstaiga**, jei paskirties muitinės įstaiga yra:

- bendrojo tranzito šalyje;
- Sąjungos muitų teritorijos pasienyje, kai prekės išvežamos iš tos Sąjungos muitų teritorijos po to, kai buvo gabenamos per šalį ar teritoriją, esančią už Sąjungos muitų teritorijos ribų.

Komunikacija ir keitimasis informacija tarp AES ir naujosios kompiuterizuotos tranzito sistemos (NCTS) vyksta per nacionalinę sritį.

DA, 189 str. 4 dalis, JA, 329 str. 5, 6, 7a dalys, 333 str. 2 dalies b, c punktai

5 Kiti procesai

5.1 Judėjimo informacijos užklausa

Būsenos patikros mechanizmas yra **bendro naudojimo** ir gali būti naudojamas bet kuriuo metu po eksporto deklaracijos **priėmimo**.

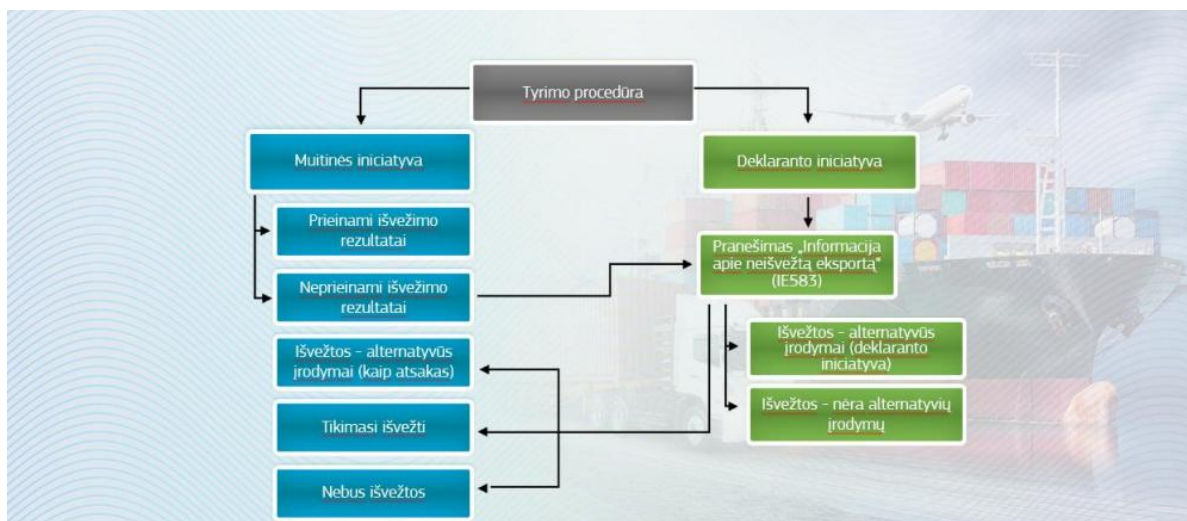
„**Būsenos užklausa / atsako**“ mechanizmą gali inicijuoti **muitinės pareigūnas** arba **AES**.

Užklausą teikianti muitinės įstaiga naudoja pranešimą „**Būsenos užklausa**“ (IE594), siekdama pateikti išvežimo muitinės įstaigai užklausą dėl eksporto operacijos būsenos.

Išvežimo muitinės įstaiga atsako pateikdama pranešimą „**Būsenos atsakas**“ (IE595), kuriame pateikiama naujausia tos įstaigos turima informacija, įskaitant nacionalinio nukrypimo atvejį.

5.2 Tyrimo procedūra

Tyrimo procedūra gali būti pradėta tam, kad eksporto muitinės įstaiga patvirtintų prekių išvežimą po to, kai jos buvo išleistos eksportui. Tyrimo procedūrą gali inicijuoti muitinė arba deklarantas.

Muitinės iniciatyva

Jei **pasibaigė 90 dienų** terminas nuo išleidimo eksportui ir eksporto muitinės įstaigoje **negaunamas** pranešimas „**Išvežimo rezultatai**“ (IE518), eksporto muitinės įstaiga **prašo išvežimo muitinės įstaigos** pateikti informacijos. Kai siunta **išvežama** arba **prekių neleidžiama išvežti**, išvežimo rezultatus galima rasti išvežimo muitinės įstaigoje.

Eksporto muitinės įstaiga inicijuoja **būsenos užklauso / atsakymo** (IE594/IE595) mechanizmą, kad nustatytų eksporto operacijos statusą išvežimo muitinės įstaigoje.

Deklaranto iniciatyva

Deklarantas gali savo iniciatyva pateikti informaciją apie neišvežtą eksportą, išsiųsdamas pranešimą „**Informacija apie neišvežtą eksportą**“ (IE583).

Tokiu atveju eksporto muitinės įstaiga inicijuoja **būsenos užklauso / atsakymo** (IE594/IE595) mechanizmą, kad nustatytų eksporto operacijos statusą išvežimo muitinės įstaigoje.

5.3 Nukrypimai nuo maršruto

Nukrypimai įvyksta, kai prekės pateikiamos kitai išvežimo muitinės įstaigai nei „deklarantuota“. Gali įvykti tarptautinių arba nacionalinių nukrypimų.

JA, 331 str. 2 dalis

Tarptautinis nukrypimas

Tarptautinis nukrypimas nuo maršruto įvyksta, kai prekės pateikiamos išvežimo muitinės įstaigai (**faktinei**), esančiai **kitoje** šalyje nei ta, kurioje yra išvežimo muitinės įstaiga (**deklaruoja**).

Nacionalinis nukrypimas

Nacionalinis nukrypimas įvyksta, kai prekės pateikiamos išvežimo muitinės įstaigai (**faktinei**), esančiai **toje pačioje** šalyje, kaip ir išvežimo muitinės įstaiga (**deklaruoja**).

Tokiu atveju išvežimo muitinės įstaiga (**faktinė**) nuskaito AER duomenis **nacionaliniu lygiu**, nes informacija apie judėjimą jau **yra** nacionalinėje sistemoje. **AER** užklausa eksporto muitinės įstaigai nesiunčiama.

Keli nukrypimai nuo maršruto

Keli nukrypimai nuo maršruto įvyksta, kai siunta iš pradžių siunčiama į **kelių** išvežimo muitinės įstaigas toje pačioje valstybėje narėje arba skirtingose valstybėse narėse prieš išvežant prekes iš **paskutinės** išvežimo muitinės įstaigos (**faktinės**), kuri gali būti **iš pradžių deklaruoja** išvežimo muitinės įstaiga arba **kita** išvežimo muitinės įstaiga.

5.4 Prekių išvežimas po saugojimo

Jei išvežimo muitinės įstaigos kartu su pranešimu „Atvykimas prieš prekių išvežimą“ gautame pranešime apie atvykimą nurodoma, kad prekės bus saugomos prieš jas išvežant, išvežimo muitinės įstaiga, sutvarkiusi išvežimo formalumus, susijusius su prekių judėjimu, ir leidžianti prekių siuntą išvežti, praneša ekonominės veiklos vykdytojui išvežant prekes, kad prekes leidžiama sandėliuoti prieš jas išvežant, pranešimu „Pranešimas apie išleidimą išvežimui“.

Skubus išgabenimas (be saugojimo)

Tuo atveju, kai prekės išleidžiamos skubiam išgabenimui, ekonominės veiklos vykdytojai išvežant prekes apie prekių išleidimą pranešama „Pranešimu apie išleidimą išvežimui“ (IE525). Kai siunta išvežama iš Sąjungos muitų teritorijos, ekonominės veiklos vykdytojas išvežant prekes praneša išvežimo muitinės įstaigai „Pranešimu apie išvežimą“ (IE590).

Prekės turi būti saugomos prieš jas išvežant

Tuo atveju, kai „Atvykime išvežant prekes“ (IE507) nurodyta, kad prekės turi būti saugomos prieš jas išvežant (t. y. prekės laikomos saugojimui), ekonominės veiklos vykdytojai išvežant prekes siunčiamas „Pranešimas apie išleidimą išvežimui“ (IE525), patvirtinantis, kad prekes leidžiama saugoti prieš jas išvežant.

Saugojimui laikomų prekių išvežimo procesą inicijuoja ekonominės veiklos vykdytojas išvežant prekes, pateikdamas pranešimą „Manifesto pristatymas“ (IE547). Manifeste nurodomos visos saugomos prekės, priklausančios atitinkamam eksporto judėjimo MRN, skirtam tam tikra transporto priemone išvežti iš Europos Sąjungos muitų teritorijos.

Saugojimas su keliais manifestais

Tuo atveju, kai „Atvykime išvežant prekes“ (IE507) nurodyta, kad prekės turi būti saugomos prieš jas išvežant (t. y. prekės laikomos saugojimui), ekonominės veiklos vykdytojai išvežant prekes siunčiamas „Pranešimas apie išleidimą išvežimui“ (IE525), patvirtinantis, kad prekes leidžiama saugoti prieš jas išvežant.

Saugojimui laikomų prekių išvežimo procesą inicijuoja ekonominės veiklos vykdytojas išvežant prekes, pateikdamas pranešimą „Manifesto pristatymas“ (IE547). Manifeste gali būti nurodyta tik dalis saugomų prekių, priklausančių atitinkamam MRN, skirtam išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos. Gali būti antrasis (ar trečiasis ir t. t.) manifestas (IE547-IE548-IE590), apimantis sėkmingą likusių saugomų prekių (arba jų dalies) išvežimą, kol bus išvežtos visos saugomos prekės.

6 Išvežimo bendroji deklaracija (EXS) – reeksporto pranešimas (REN)

6.1 Išvežimo bendroji deklaracija (EXS)

Iš Sąjungos muitų teritorijos išvežamoms prekėms būtina **išankstinė išvykimo deklaracija**, kurioje pateikiama **informacija**, reikalinga rizikos analizei saugumo ir saugos tikslais.

Jei išankstinė išvykimo deklaracija nepateikiama eksporto muitinės įstaigai kaip eksporto arba reeksporto deklaracija, ji turi būti pateikta išvežimo muitinės įstaigai **išvežimo bendrosios deklaracijos** (EXS) forma.

Paprastai EXS turi pateikti vežėjas išvežimo muitinės įstaigoje, todėl jokios komunikacijos tarp skirtingų muitinės įstaigų nenumatoma. IT sistemas, naudojamas EXS pateikti ir apdoroti, kuria ir diegia kiekviena valstybė narė nacionaliniu lygiu.

EXS pateikiama kitoje nei išvežimo muitinės įstaigoje

Muitinės įstaiga turi galimybę leisti pateikti EXS ne išvežimo muitinės įstaigoje, jei ši „pateikimo muitinės įstaiga“ nedelsdama perduoda EXS išvežimo muitinės įstaigai. Daugiau nėra jokios komunikacijos tarp pateikimo muitinės įstaigos ir ekonominės veiklos vykdytojo.

SMK, 271 str. 1 dalis, DA, 245 str., B priedas, JA

6.2 Reeksporto pranešimas (REN)

Reeksporto pranešimas pateikiamas išvežimo muitinės įstaigai, kai iš Sąjungos muitų teritorijos išvežamos ne Sąjungos prekės, įformintos pagal laisvosios zonos procedūrą arba kurios yra laikinai saugomos, ir atsisakoma prievolės pateikti išvežimo bendrąją deklaraciją.

Pranešime apie reeksportą pateikiama **informacija**, reikalinga laisvosios zonos procedūrai užbaigti arba laikinajam saugojimui **nutraukti**.

SMK, 274–276 str., DA, 245 str. 2 dalies e punktas, JA, 343, 344 str.

6.3 EXS / REN pakeitimas

Deklarantui, pateikus prašymą, gali būti leista pakeisti **vieną ar daugiau išvežimo bendrosios deklaracijos** arba **reeksporto pranešimo** duomenų po to, kai jie buvo pateikti.

Sąlygos

Išvežimo bendrosios deklaracijos arba reeksporto pranešimo keisti neleidžiama šiais atvejais:

- a) muitinės įstaiga pranešė asmeniui, pateikusiam išvežimo bendrąją deklaraciją arba reeksporto pranešimą, kad ketina patikrinti prekes;
- b) muitinės įstaiga nustatė, kad viena ar daugiau išvežimo bendrosios deklaracijos arba reeksporto pranešimo dalių yra netikslios arba neišsamios;
- c) muitinės įstaiga jau suteikė leidimą išleisti prekes išvežimui.

SMK, 272 str. 1 dalis, 275 str. 1 dalis

6.4 EXS / REN pripažinimas negaliojančiu

Jei prekės, dėl kurių buvo pateikta išvežimo bendroji deklaracija arba reeksporto pranešimas, nėra išvežamos iš Sąjungos muitų teritorijos, muitinės įstaiga nedelsdama pripažįsta tą deklaraciją arba pranešimą negaliojančiais vienu iš šių atvejų:

- a) deklaranto prašymu;
- b) praėjus 150 dienų nuo deklaracijos pateikimo.

SMK, 272 str. 2 dalis, 275 str. 2 dalis

Atminkite, kad tai yra greita ir patogi aktualiausias kurso informacijos santrauka. Autentiškais laikomi tik Europos Sąjungos teisės aktai, paskelbti Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje. Komisija dėl šio mokymo neprisiima jokios atsakomybės ar prievolių.

